

Q4 ANNUAL REPORT UKIUMIT TIRAQ TANGIT RAPPORT ANNUEL

UQUAHLIRINIRMUT HAVAGVIK NUNAVUNMI
OFFICE OF THE LANGUAGES COMMISSIONER OF NUNAVUT
BUREAU DU COMMISSAIRE AUX LANGUES DU NUNAVUT

ᐃᖃᓗᒋᑦ ሁሉ ቅᑭ
UQAUHILIRINIRMUT HAVAGVIK NUNAVUNMI
OFFICE OF THE LANGUAGES COMMISSIONER OF NUNAVUT
BUREAU DU COMMISSAIRE AUX LANGUES DU NUNAVUT

Ukiumi Titiraqtangit

2004 - 2005

Box/C.P. 309, IQALUIT, NUNAVUT, XoA oHo
U^UN^UA^Ud^UA^U 309, Δ^Δb^bΔ^c, o^aø^c, XoA oHo

(867) 979-5125 FAX/r**¶**b**¶**d**c**: (867) 979-8623
TOLL-FREE / **¶**P**¶**b**¶**C**¶**b / AKIITUKKUT / SANS-FRAIS: 1-877-836-2280

LANGCOMM@ASSEMBLY.NU.CA / WWW.LANGCOM.NU.CA

Iluaniitut Naunaitkutingit

Taiguagakhaq Nutaamit Uqauhiliqiyikkut Kamisinamit	5
Nunavuutim Uqauhitigut	6
Havaangit.....	7
Hulilukaarniit	11
Havaktuq pipkairumaplugu Nutaaq Uqauhitigut	
Maligait unalu Inuinnait Uqauhitigut Piyunnarningit	13
Atuquyauniq	15
2005mi 2006milu Havaakhait.....	16
Maniit Akiliqtangitlu April 1mit 2004mi Maatsimut 31 2005mut.....	19

Taiguagakhaq Nutaamit Uqauhiliqiyikkut Kamisinamit

Havaariliqtara Uqauhiitigut Kamisinaup Maatsimi, nunnguliquumi ukiunnga 2004-2005. Quviahuktunnga havagiimi tugliuyuq Uqauhitigut Kamisina Nunavunmut, pipkaiquplugu uqauhiitigut atuqtakhangit tamainnut Nunavunmiunut atuquipluni Inuit uqauhia.

Tamna Inuit uqauhia ihariagiyaulirhuni—akhuurluta piyukhaugaluuyugut tammaqtikailuniluuniit uqauhikput nunaptingni. Tuglioplunga Uqauhiitigut Kamisina Nunavunmut, nutaangurhimaaqtuq havakhimaaqniaqtara hivulliuyup havaaraluanga.

Hivulliuyuugaluaq Uqauhitigut Kamisina, Ms. Eva Aariak, iniqtqait akhururtauyut tikinnahuaqtamiknik havaguiqtinnagu uumanii ukiumi. Naunairumayara tautuktuuyamiknik akhuurhunilu pikmat. Ataani Ms. Aariap hiviliqtinganik, Havakvinga Uqauhiliqiyikkut Kamisina tunitaarami akhuuqtauyumik ikayuutimik ihivriuqtitlugit Nunavutim piyangitnik *Ilitariyayut Uqauhiitigut Maligangit*. Havakvinga atuquyauyuq piliurninganik nutaaq maligaitnik paarutigiyauquiaqtut ihariagiyanganik Nunavuniunut. Havaktilluni Uqauhiitigut Kamasina, Ms. Aariak akhuurhuni tammaqtailiquplugu Inuit uqauhia uqarhimaarhuni katimayuni, piliurhunilu uqauhiitigut pipkaihimayut titiqat, ikayuutigivlugit uqauhiitigut atiliurninganik, pipkaqupligilu piliurninganik Inuit Uqauhia Piyunnarninganik.

Qakugunnuqaq, ikayurhimaarniaqtara piliurninganik Inuit Uqauhia Piyunnarninganik. Havaariniaqtara munarilugu piliurninganik nutaaq *Inuit Uqauhia Tammaqtailiniq Maligaq*, pihimayuq atuquyauyunit uumannga havakviup. Piniaqtaralu angikliyuumiriami inuknut naunaipkaininganik—Nunavummiut ayuirhaiyakharaluanga uqauhiitigut piyunnautingit naunaiyarnimiklu pihimayukhaugaluat uqauhiitigut tammaqtailinikkut aihimagumik nunamiknilu. Tamna Inuit uqauhia atuqtauvallakniaqtuq nunallat kavamatkulut havaqatigiikkumik.

Ilihimayunga akhururtauyuq pipkailugit inuulramiit inirniritlu uqautikkut piliraigumik. Piliurumi akhutamik aturninganik inuulramiinit inirnimitlu akhuuqtauniqtuq inuinnaq uqauhinga atuquvallialirninga tammaqtailininganiklu. Una tuhaqtakhaq pihimaniaqtara pulaaraangama nunallaanut takuyaqturhugit Nunavummiut qakugunnuqaq. Inirnivut ilihimattiaqtuq ilitquhivut aturninganiklu Inuit uqauhia, inuulramiivut pihimaquaunngmata aturhimaariamikni Inuit uqauhia qakuguliqaat hivuniptikni.

Akhuuquyatka taimata Nunavummiut hivayaquplugit havaviga naunairiamikni, tammaqtailinikkut ihivriuninganiklu uqauhiitigut aturinganik, ihumaliurninganik ikayuutingitniklu.

Johnny Kusugak
Uqauhiingitigut Kamisinaguyuq Nunavutmut

Nunavutim Ilitariyauyut Uqauhiingit

Inuit Uqauhia

Inuituqauhiaangitqiayuquqauhiitigut Nunavutmi. 70 pusantguyuq Nunavutmiutat uqaqtut Inuit qauhia hivutliqpaariplugu uqauhinga.

Inuktitut avikturhimayuq qaffiuyunut nampamik atlatqiinik uqauhiinganik, unalu ilauyuq Inuinnaqtun, uqaqtauhimayuq Qitirmiutmi. UUMANI titirarmi, titirahimakpat Inuktitut atuqtauyuq naunaiqtauyukhaq ilauyuq inuinnaqtut uqauhingat, kihimi avaliitumik Inuinnaqtun titirahimakpat.

Malruunguyuq atlatqiiktut inuit Nunavutmi titiraqtaa Inuit uqauhia: Qaliuyaqpait (Qitirmiutmi titiraariyain) unalu Qaniuyaqpait (titirahimayuq silaabiktut). Amigaitqiayuq Inuktitut uqayuktut Nunavutmi atuqtait qaniuyaqpaitut titirariamikni uqauhimitigut. Una titirarniq piliurhimayuq 60nik piksaanik atuqtainnik, amigaitqiayuq atuqtainnik iliittunik qaniuyaqpaitut.

Uiviitut

Nunavutim qitianga, Iqaluit, nunagiyaq angikliumiyaaqtumik Uiviitut uqayuktunut. Tapkuat Uiviitutuqayuktutinugiakningapihimayuq sikuurvikmik, nutaqiqivikmik, naalautiqaqtutlu, pitquhingitniklu katimavianik qungiaqtitauyut atlatqiinik hulilukaaqtamiknik ubluq atauhiq Santimik ukiumi.

Qablunaatut

Qablunaatut atuqtaulluarhimayuq Nunavutmi. Angitqiayuuni nunani, Qablunaatut uqaqtut atuqtauqpiatqut Inuit uqauhia uqayuktunut, uumanii kihimi Qallunaat (inuinnaungittut). Amigaittut huli atauhiinarmik Inuit uqauhia unalu Inuit uqauhia hivutliutiplugu uqayuktut Nunavutmi, pititlugu inuit nakuutqiamik Qablunaatut uqayuktut Inuit uqauhia ayuittiaqtut angikliumiyaaliqtuq. Qablunaatut uqauhinga uqauhitluariyaa kavamatkut havakvingitlu. Iluaniiituq *Pinasuaqtavut* titiraup 1999mit, Nunavut kavamanga uqariiktut havagiami ilihaiquplugit nutaqat sikuurviptikni uqariamiknik malruuknik uqauhimik hakugiktunik ayuittiar nimik Inuit uqauhia qablunaatutlu uqariamikni. Una pinahuarutauyaat piumayainni atlamic *Pinasuaqtavutmik* tikinnahuqaqtamiknik: Inuit uqauhia uqauhiriamti havakviini uqauhiuyukhaq kavamatkutni 2020nguqtinnagu.

Havaanga Munariyagitlu Uqauhiitigut Kamisinaga

Tamna Uqauhiitigut Kamisinaguyuq avaliitumik atanguyaayuq Maligaliurvirkmi, tikkuqaqtahimayuq Nunavutim niruaqtauhimayunit katimaiitnit hitamanik ukiunik. Uqauhiitigut Kamisinaguyuq qaffinik munariyuq havaanik, naunairhimayuq uumani Ilitariyauyunik Uqauhiingitnik Maligaq, ukuninga ilauyutlu:

1. Munariniq

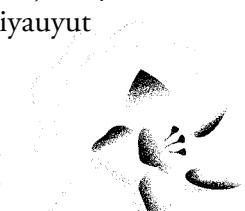
- Tamna Uqauhiitigut Kamisinaguyuq havaktingitlu munariyat Nunavutim Kavamangat qanuritaakhaanga paaquplugit havaangit Nunavutim ilitariyauyut uqauhingit qulaani ukuat titiqqat:
- Tamna *Ilitariyauyunik Uqauhiingitnik Maligaq*
 - *Pinasuaqtavut (Qingaukmi Pinahuarutait)*, tunivagait Nunavut Kavamatkut piquplugit hapkuat
 - i. pitquplugu Inuktitud havavikmi uqauhiukhaq
 - ii. akhuuquplugit malruuknik uqauhiqaqtut Inuktitud Qablunaatutlu
 - iii. pitquplugu ihariagiayit piyunnautingitlu Uiviitut uqayuktut
 - Tamna *Nunavutmi Nunataarutit Angirutini* (NLCA), ihariagiayitnik Nunavut Kavamangat pitquplutik nampanganik Inuinnait havaanganik naunaittiaqtumik tamainnut inugiarninganut Nunavutmi.
 - i. Piquplugu ilanganik

piirlugu nutqarvigiayayut Inuit havaakhamiknut. Uqarvigiyauplugit Kanatap Kavamanga piplugit havaariyaat nunataarutini, Nunavut Kavamanga pilurhimayaat aturninga Qablunaatut havavikmi uqauhiriaykaanik piliurhimayaat pittailiniriyaa havaakharhiuqtunut amigaittunut Nunavutmiunut uqaqtut Inuktitud hivulliutigiyaa uqauhinganik.

- Tamna *Kanatamiut Piyunnarnimut Maligait*, uqariktigiyaa tapkuat Qablunaatut Uiviitut uqayuktut atlanit Nunavutmit pitaaqutut nutaqait ilihautjiutiyut uqauhimiknik.

2. Uqarvigiyauninga havaanga uuma Uqauhiitigut Kamisinaguyuq

Tamna havavik Uqauhiitigut Kamisinaguyuq avalituq havavik Nunavutmi akhuurhutik tamatkirhutik uqauhiitigut pipluni. Umuuna uqarvirhimaarhuni nunallaanut tamainni Nunavutmi, ihivriurhuni hulilukaarnimik, maligatigutlu havakhuni, tamna Havavik tunitaaqtaa Maligaliuqtit Maligaliurvirkmi Nunavut Kavamatlu iluittumik pitquyauyunik nakuutqjamik kiutjutauyunik uqauhiitigut piyut ihumaalutigiyayut atuqtavut Nunavutmi.

3. Uqauhiq Atuquyauniq

Tamna Uqauhiitigut Kamisinaguyuq anginiqaqtumik havaaqatuq piquplugit uqauhiitigut ihumaalutigiyut inuknut naunaiquplugit ilauqatarhunilu uqauhiitigut atuquinirmut hulilukaarniq tamainnun Nunavutmi. Tamna Uqauhiitigut Kamisinaguyuq iniqtirivagaq una havaaq ukuat piplugit:

- Uqarvigilugit nunallaanit uqauhiitikut ihumaalutigiyaitnik ayuirhaiqulugit atuqulugitlu ilitariyauyavut uqauhiitikput: Inuktut, Uiviivitut Qablunaatutlu
- Ilauluni uqauhiitigut hulilukaarniit pipkarhimayut nunallaanit
- Ilauluni pipkarninganik atauhirmi ukiumi *Inuktutit Uqauittin* (Inuktut Week)
- Pihimaluni qaritauyami pulaarvik naunaitkutaqaqtuq Nunavutim uqauhiitigut, uqauhiitigut piyunnarningit havaangalu havakviani
- Ilauluni apirhuiqatarnirmi naalautikuuqtut taiguagakhanilu
- Uqarvigiayuluni katimaqatauyuni atlatqiitigut uqauhiit ihumaalutigiyauyut

Nunavut Kavamatkut uqariiktut piquplugu Inuktut/Inuinnaqtun havaktumi uqauhigakhaaq pititlugit piyunnarningit Nunavutim Qablunaatut Uiviivitut uqayuktunut. Tamna Uqauhiitigut Kamisinaguyuq munariyaa kavamatkut qanuqtut piyaakhaanga pitquyauyurlu qanuqtut piniaqtait hapkuat tikinnahuaqtaingit.

4. Havaanga Ihivriuqtikhauyuq

Tamna Uqauhiitigut Kamisinaguyuq pivaktuq, ihivriurhuni titirarhunilu ihuigiyauyunik inuknit ukunuuna ahiruutigiyaitnik uqauhiitigut piyunnautingit titirarhimayuq uumani Iilitariyauyunik Uqauhiingitnik Maligaq. Hapkuatlu ilauyt:

- Atuqtaugtnarninga kituliqaak ilitariyauyut uqauhiingit Nunavutim kuatiliquni.
- Uqaqtarninga kitumut pilunilu tamainnit ataniqarviingitni Nunavut Kavamangani (GN) havakviingit timiqutigiyaitnitlu Qablunaatut Uiviivitulu.
- Uqaqtaarninga kitumut pilunilu atlanit avikturhimayunit nunallaanitluunit havakvianit Nunavut Kavamatkuni Inuktut.
- Atuqtaarninga kituniqaak ilitariyauyut uqauhiit Maligaliurvikkmi.

Kituliqaak inuk ihuigiyaukpat uqauhiitigut piyunnarningit pilik humiliqaak Nunavutim maligaliurningitnik, ihuigiyainnik uqainnarialik umunga Uqauhiitigut Kamisinaguyuq. Havakvia Uqauhiitigut Kamisinaguyuq talvuuna ihivriurniaqtaa ihuigiyauyumik, pitquniaqturlu Maligaliurvikkmut ihuarhaitjutigiyakhaanik ihuarhautjutiqaqqat.

Qanuqtut ikayurniaqita iliknut?

Havakvia Uqauhiitigut Kamisinaguyuq hamaniitpuq pitquplugu Nunavut Kavamanga maliktaa malirutainnik piyut uqauhiitigut. Tamna *Ilitariyauyunik Uqauhiingitnik Maligaq* piqaqtuq qaffinik uqauhiitikut piyunnarningit Nunavut Kavamat pitquayayut maligatikut ihumagiayauqplugu. Ihumaguvit Nunavut Kavamatkut ahiruqtiliqtaa kituliqaak *Ilitariyauyunik Uqauhiingitnik Maligaqmik*, malingitkumikluuniit nanminingit uqauhiitikut-pihimayut maligarnik, tuyuinnarialiuyutit titirarlugu uumunga Uqauhiitigut Kamisinaguyuq ihuarhainiaqtaa ihuigiyautjut.

Ihuigiyautjutautikut:

Akhuurutigiyavut inuit uqariamiknit uvagut Nunavut Kavamangat timiquqiyait uqariiyaqtamiknik atungitkumiuk qulaani uuma Ilitariyauyunik Uqauhiingitnik Maligaq. Ihuiguutigiyayut uqaqtaungitpata uvaptingnut ihuaqtaulimaittuq, tamaitalu ihuigiyayut uvaptingnut uqaqtut ikayuutigiyait uvaptingnut ilitarigiami ayurhautigiyait havaqatigiikhugit havavikni nakuruqtinahuarhugit Nunavut Kavamat havaangit tamainni Ilitariyauunit Uqauhiigit.

Ihumagivlugu tamna ihumagiayanniq “ihuigi yauminiq” ilaani ihumagiayauq ihuittumik inuknut pitquhiingitnut, ilihimayugut tamma ihumagiayanniq tunigiami nakuutqiatjutikhamut inuknut tamarmikmut anginiqatumik Nunavutmut.

Havakpataqut ihivriuninga pitquyauiuqpaktugutlu piplugu ihumaginiq ikayuutinirlu inukmut ihuigiyayumik havakviingitlu ihuigiyainik.

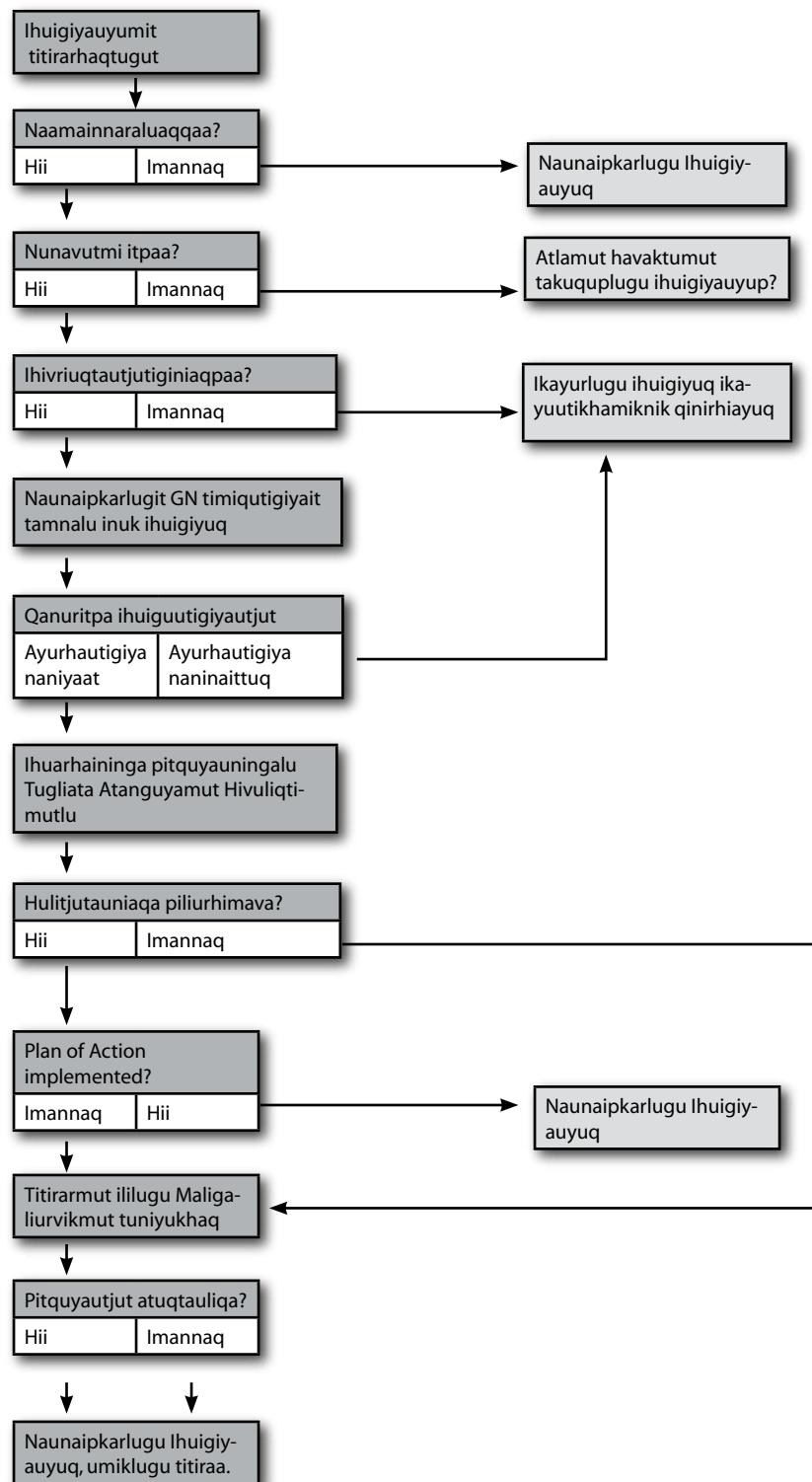
Una naunaitkut atuqpavaktaqut ihuiguutigiyauqaraangat inukmit.

Ihuigiyauqaruvit uqauhiitigut piyunnarniknik, apirhuutiqaruvitluuniit hunavaluknik uumani ittumik titirarmi, hivayatjavutit uvaptingnut. Titirarvikut titirarlutit, hivayarlutitluuniit, titirarlutitluuniit qaritauyakkut, kiulugitluuniit tapkuat apirhuutit qaritauyami pulaarivinga takunnaqtut. Iqalungmiitkuvit, havakviptingnut pulaanginariaqaqtutit ikayurniaqugut.

Ihuiguutigiyauyut Havaanga Naunaitsikut

Hulilukaarniit

Nunamikni Hulilukaarniq

May 2004mi, Uqauhiliqiyikkut Kamisina kati-maqatauyuq *Nunavut at Five-mi: Tamna Nunavut Maligatigut Katimarlivikyuaq*, kanatap tamainnii quviahuutigiyayuq tallimani ukiungani piliurninganik Nunavut, katimapkaiyut Acadia Iliharvikyanga Wolfville, Nova Scotia-mi. Katimavikmi, maligatigut ihivruqtut, ihivriuqtuiyiitlu, Inuinait hivuliqtingit uqaqvigiyait piliurninga maligap Nunavunmi 1999mit. Uqauhiliqiyikkut Kamisina ilauyt katimayiinut uqaqpagamiknik nunavunmi maligatigut ayurhautigiyangitnik, tuniplutik naunai-yarminik ayurhautigiyangit akhuurutigiyangitniklu inuinnait uqauhingitnik. Uqauhiliqiyikkut Kamisina tuhaqtipkavagaitlu ilauyt ihumagiyamiknik uqauhiitigut ihumaalutigiyanganik nunavunmi ihariagiyaayunklu piliurhimayut nunavunmi *Ilitariyayut Uqauhiitigut Maligangit* unalu Inuit Uqauhia Piyunnarninganik.

Maymilu, Uqauhiliqiyikkut Kamisina havaktingitlu katimayut ilauyun ik kanatap Kavamaliqiningit Havaariyaulinikku Ilihainiq ilihaqtumik pulaaqtut Iqalungmi. Takuhimavakkamikku kanatap havakvinga Allait Ukiuqtaqtumiutaniklu allaniklu Maligaliuqtuit Maligaliurvirkmit, ilauyt amigaittunik ihumagiyamiknik apirhuutiqaqtut qanuritaanganut uqauhiitigut aturnanganik uqauhiitigutlu tammaqtailinikkut Nunavunmi.

Aagasi 2004mi, Jonathan Dewar, Kavamatkutnut Havaktinga Ihivriurniganiklu Havaktinga Uqauhiitigut Kamisinamut, ilauyuq 14nganik ukiunik Inuinnait Ilihaiyut Katimaqninganik Iliharvikyugani Calgarip. Uqaqtuq uqauhiitigut tammaqtailinirmut, atlatqiinggauyut uqauhiit, maligaliurnik-kutlu piliurninganik Nunavunmi. Katimatitlugit, uqaqatigiyangitlu amigaittut inuit quviagiyanganik atuquiniq quviahukninganiklu inuinnait uqauhingitnik pitquhingitniklu, hivuliqtitlu ihivriuqtukhaniklu Nunavikmit Kalaakliit nunaganitlu ilauytlu Inuit Hilaryuatikkut Katimayiingit.

tailinirmut, atlatqiinggauyut uqauhiit, maligaliurnik-kutlu piliurninganik Nunavunmi. Katimatitlugit, uqaqatigiyangitlu amigaittut inuit quviagiyanganik atuquiniq quviahukninganiklu inuinnait uqauhingitnik pitquhingitniklu, hivuliqtitlu ihivriuqtukhaniklu Nunavikmit Kalaakliit nunaganitlu ilauytlu Inuit Hilaryuatikkut Katimayiingit.

Atuquyauniit Hulilukaarniq

Uumanik ukiumi, Havakvingat Uqauhiliqiyikkut Kamisina naunaipkaqtaa nutaaq malruukni ukiuni havakviup taiguagakhanganik. Hivulliqpaanga tuniyayuq auyami. Tamna taiguagakhaq piliurhimaarniaqtuq malruukni ukiuni naunaipkaigiami inuknut quviagiyayunkik uqauhiitigut ihumaalutigiyut hulilukaarningitlu Havakvinga Uqauhiliqiyikkut Kamisina.

Pihimmaaqtuq uumanik ukiumi, piliurninga Havakviup qaritauyakkut pulaarvia website. Hiliktunik naunaipkainiq havaanganut havakviup piinarialik Inuktutit titirahimayut, Inuinnaqtun, qablunaattut, Uiviivitthu. Amigaittut akhuururutauyut titiqqat piyut uqauhiitigut Nunavunmi piinarialgit, unalu *Ilitariyayut Uqauhiitigut Maligangit*, qangarnitat atauhirmi ukiumi titiraqtauhimayut taiguagakhat, taiguagakhavut, uqauhiitigutlu ihivriurningit piliurhimayuq Havakvikmit.

Ihviriunikkut Taiguaq: Tammaqtailiniq Inuinait Allatqiingit Uqauhingit

Uumanik ukiumi, Havakvinga Uqauhiitigut Kamisinaup havaqliqtaa Daakti Shelley Tulloch ihivriuriami allatqiingit uqauhiingit ihumaalutigiyut

ayut Nunavunmi. Daakti Tulloch Ikayuqtiiyuq Ayuittiaqtumut Havakviani Ilihainiq Inuknik Saint Marip Iliharvikyuangani Haalifaaksimi, Nova Scotia. Titiraqtuq ilishaqtaraluamiknik Inuit uqauhia ihumaalutigiyauyuq, unalu taiguagakhaq uqauhiitigut ihumaalutigiyauyut inuulramiinut pihimayut Nunavunmi.

January 2005mi, tunivaga kingulliqpaariyaa tai-
guagakhaq, atiqaqtuq *Tammaqtailiniq Inuinat Allatqiingit Uqauhingit Nunavunmi*. Una tai-
guagakhaq qiniqtaat ilanganik apqutigiyakhangit
atlatqiingit aturninganik tammaqtaiqtaaqtut Nunavut Kavamanga akhuuquyauninga Inuit uqauhia,
titirarhimayut allatqiinik. Uumani taiguagakharmi,
Daakti Tulloch ihivriurhugit atlatqiigiyakhaangit
allatqiingit uqauhingit tammaqtailiningit ihu-
maalutigiyauyut nunallaani tamaanni ihumaalutigiyauyunit Nunavummiut. Naunaiqaqtaal
atuquyauyut pililurnganut, tammaqtailininga,
ilihimattiarningalu allatqiingit uqauhingit Nunavunmi. Una taiguagakhaq piinarialik havakvipt-
ingni tapkununnga taiguarumayunut. Atannguy-
alirinirmut titirarhimayuq taiguagakhat piinarialig-
qaritauyakkut pulaarvianit Inuktutit titirarhimayunik, inuinnaqtut, qablunaatitut, Uiviivitutlu.

Ihuigiyut Ihivriurningitlu

Ukiuq tamaat, Havakvinga Uqauhiliqiyikkut Kami-
sina tuyuqtauvaktut ihivriurninganik nunaryuamit
Inuit uqauhia. Ihivriurniit piqaqtut apirhuutinik
qaniuyaqpaitigut titirarhimayunit piinarialiqarnik-
kut numiktirhimayunik uqaqtunikkutlu pihimayunik. Pivaktugut ihivriurninganik allatqiinit
havakviuyut kavamatkut, ilihariviinit, inuknitlu.

Quviahuktugut amigaittut timiqutigiyait inuitlu
aliagiyagmiknik ihumagiayayutlu uqauhiitigut
ilitquhiitigutlu Nunavunmi.

Uqauhiitigut Kamisinap Havakvia pihimmaaq-
tut piliurhutiklu ihuigiyauyunit aktikkulaanganut
piyunnautiviknut. Una kihimi, pihimmaaqtavut
ihuigiu haamlatkutigut tamaanni nunavunmi.
Haamlatkut havaangit pinngitmat maligaliurhi-
maningani, talvuuna ihivriulimaitaqqut tapkuat
ihuigiyauyut haamlatigut. Kihimi, ihuarhipkaina-
huayuktavut ayurhautingit pitaaqtaaqqata. Ilaani,
uqautiliqpaktavut ihuiguhuktuq pilimaitaqqut ihiv-
riuriami ihuigiyamikni, kihimi ihumaginiaqtaqqut
hivayarlugu haamlangat naunaipkailugit hivayarhiq-
tugut ihuigiyauyumit nunamiknit. Haamlatkuriit
havarutiuniq ilaukpat nutaami *Ilitariyauyut Uqauhi-
itigut Maligangit*, ihuigiyauyut haamlatigut havaa-
riniaraluaqtavut ilauluni ihivriunivikkutnik.

Titirarhimayut Ikayuutauyut

Amigaittut alianaqtut havauhiit aullaqtihaa nunal-
lani ilauyut avikturhimayuni tamaanni Nunavunmi.
Havakvinga Uqauhiliqiyikkut Kamisina quviahuk-
tuq ihivriuriamikni ilanganik tukhirutautinik tuniy-
auyut Nunavunmiunut, tunigiamikni ihumagian-
ganik, unalu, pitjutauyuq, titiriamikni titirarmik
ikayuutauyut manikhavrigiyakhamiknik.

Akhuuqtugut pigiami havavikput pulaariamikni
tapkununnga qinirhiayut nunairutimik uqauhiitigut
ihumaalutigiyauyut ikayuutauniq havauhinut ilin-
niaqtuliriinikkutlu akhuurutjautiit. Pihimmaaqu-
niaqtavut inuit uqaqtigiiklugit pinahuaqtangit
uqauhiitigut pihimayut havauhiingit uvaptingnut.

Havaqatigiikni Nutaamut Uqauhiitigut Maligait unalu Inuit Uqauhia Piyunnarningit

Havakvia Uqauhiliqiyikkut Kamisina ikayuutautigigaqpagaa piliurninganik nutaamut uqauhiitigut maligait Nunavunmi. Aipaangani, Nunavut Kavamanga angiqtaa atuquyauninga kingulliqpaanguyuq Uqauhiliqiyikkut Kamisina havaliqturlu piliuriami taimaittumik maligarmik. Havakvia Uqauhiitigut Kamisina havakhimaaqtuq piliuriami nutaamik piliurhimayumik Nunavutmi *Ilitariyauyut Uqauhiitigut Maligangit* unalu *Inuit Uqauhia Tammaqtailiniq Maligaq* ilauvluni Kavamatkut piliurninganik katimaiit havaktut nutaamik uqauhiitigut maligakhanganik.

Angiuq taiguagakhaq atuquyauyavut piliuriami Inuit Uqauhia Piyunnautingit, una *Inuit Uqauhia Tammaqtailiniq Maligaq*, nutaarlu *Ilitariyauyut Uqauhiitigut Maligangit* piinarialgit havakviptiknit taiguarumayunut. Akhuuqtauyut titirarhimaningit taiguagakhami naunairhimayut talvani.

Inuit Uqauhia Piyunnautingit: Naunaitkutauniq Maligaliurhimayut Pivallianiq Atuquyauniklu

Nunavunmi tadja aulapkaiyuq ataani ittumik Ilitariyauyut Uqauhiitigut Maligaq titiraqhimayumut, piyaitlu, Nunatsiarmi. Tamna Maligaq, taimaatut pihiurlugu, akhuuqtaunngittuq Nunavutmut. Piqaqtitlugu atuqtauyunik pidjutinik piyunnarninganut Qablunaatut Uiviivitut uqayuktut Nunavutmi, piqaqtuinnaqtuq kikliqaqtunik piyunnautiit Inuit uqauhia uqaqtunut titiraqhimayuni 7nit ilitariyauyut

Nunaqaqqaaqhimayut uqauhiingit Nunatsiarmi. Inuit uqauhia uqaqtauyuq amigaittunit Nunavutmi, tammaquidjutigiyauyurlu ihariagiayayumik ilitaridjutautimik Nunavutmut Nunavummiunutlu, ihariagiyugut Ilitariyauyunik Uqauhiitigut Maligamik adjikutariliriami una.

Hivulliqpaaq Katimaqtatiniq Nunavutmut piliuqtut Tikkuqtauhimalluaqtut Katimaiit ihivriuriangani Ilitariyauyut Uqauhiingit Maligaq. Havavikput ilauqpiatqutuq katimaqatauvluni uumunga katimaiiinut pititlugit Uqaqtauningat, pitquyavutlu nalunaiqauhimayuni taiguagakharmi. Tamna Tikkuqtauhimalluaqtut Katimaiit tuhaqtipkaqtait pitquyauyangit (adjikutariyaa uvaptingnit) kingulliqpaami katimakmata Hivulliqpaaq Katimaqtatirmi.

Atuquyauyut havakviptingnit ukuat

- Ihivriurninga atuqtauyuq Ilitariyauyut Uqauhiingit Maligaq
- Piliurninga Inuit Uqauhia Tammaqtailiniq Maligaq
- Piliurninga Inuit Uqauhia Timiqtauyumi

Tamna Havakvinga Uqauhiitigut Kamisinauyup ihivriuqtaa pittaarninga kitup Inuit uqauhia Timiqtauyumi ihumagiayayuq uqaqtaaptiknit Katimaiiingit katimaiit, Uqaqtauninga havaktinginnit allanit timiqutigiyauyut Nunavutmi ilauyut aturninganik Inuktitut. Qayagivlugu ihumagihuiraptigu, Havakvinga Uqauhiitigut Kamisinauyuq pitqulugit.

Tunngavingit

Ihumagiugut ihuatqiaruknaqhiuq piliuriami
Inuit Uqauhia Timiqutauyumi iluani
piumayauyup Inuit Uqauhia Tammaqtailiniq
Maligaq, iluanilu una hivulliuyut maligait,
ihuaqhilugu qanuritaakhaanga Kavamatkut
Timiqutigiyait piyukhaq atauttimut Nunavunmi
Kavamanganit unalu Tikkuaqtauhimayut Inuinnait
Timiqutigiyait, pitquyauplutik inuknit piyauyut
qanuritaakhaanganit Inuit uqauhia nunavunmi.

Aittuutingit

Timiqutigiyauyuq aulapkaittaaqtuq atauttikkut
qaffinik timiqutigiyainnit, ikayuut aulapkaininganit
Timiqutauyumiit uqarvigidjutauttaaqtuq
piliuqtaaqturlu atauttikkut angirumik
timiqutigiyainnit ilauyumitlu. Nakuuyumik
ihumagiyauniaqtuq Timiqutauyumi
atauttimuugidjutauniaqtaa Kavamatkut
Nunavunmi, nakurudjitiqyauniaqtuq aturninga
havaktiniqtuliqiningit Pitquhiliqiyikkutni
akhuuqhutik havakpaktut taiguuhingit
piliuringani qaffinik ukiunik. Uqauhiitigut
Kamisinauyuq pitqulugit tunidjutingit titiqiqininga
ikayuudjutauyuq Timiqutauyumi ittukhaq iluani
havaariyamikni Ministaup munariuq havakvinga
Pitquhiliqiyikkutni.

Una havakvinga pitqulugit akhuurutauyut
uqaqtamiknik uukunanna Nunavunmi Kavamanga
Tunngavitkul (unalu Tunngavitkutim atayut
Aviktuqhimaningit Inuinait Timiqutigiyait)

uqariamiknik tamainnik timiqutigiyauyup
ilaudjutauniarninga uumani Inuinnait uqauhingit
Timiqutauyumi. Ihuatqiamik, angirudjiqarniaqtuq
piyut pipkailutiklu akingit-avvakhimaninganik
ukunani tigumiaqtiuqatauyut timiqutigiyauyut
piliuqhimayut akituvallangitunit. Hapkuat
timiqutigiyait havaktaaqtait akituvallaangittut
miitiutiqataunikut akingitlu tikkuaqtauhimayut
katimayiit.

Maligakhaq

Uvagut pitqulugit tamna maligakhaq uuma
Timiqutauyumi titiraqhimayukhaq Inuit
Uqauhia Tammaqtailiniq Maligarmi ilaulutiklu
angiqtauninga taiguuhingit atuqtauyukhat
timiqutigiyait ilauyut. Timiqutauyumi
maligaliuqtukhaugalaq piliuriami ukiumi
atauhirmi taiguaqtakhangit hulilukaarningitnit.
Hapkuat atauhirmi ukiumi taiguaqtakhangit
ilaupkaidjutikhaugalaq nalunaiqtauhimayut
atuquyangit qunngiaqtauningitluuniit tamna
Timiqutauyumi piliurumayuq uumuuna
qanuritaakhaanganik Inuit uqauhia atauttimut
nunavunmi. Tamna maligak titiraqhimayuq
hivulliuyurmuit Maligaq pipkaiyukhaugalaq
ilaani angirudjutauniq nalunaiqtauhimayut
havauhiit, hugihuirlugitlu hivulliuyut katimayiit
Timiqutauyumiit naunairiamikni inmikut
Qanuritaakhaa Pidjuttinga.

Katimaniq

Tamna hivulliuyut Maligait piqaqtukhaugaluaq mikitqianganik katimanirmik tallimanik inuknik, pipkailutiklu hapkuat tikkuaqtauyut uumunga Timiqutauyumut apirigimi tikkuaqtauhimayut katimayiit uqaqhimayuq qulaani angikliyuumiqtut nampakmini ihariagiyaukpat.

Tamna Maligait tuniyukhaq atinik tigumiaqtuqatauyut pittaaqtut niruariami Inuit uqauhia-uqaqtut inuinnait ikhivayukhanut Inuit Uqauhia Timiqutauyumi, hapkuatlu tigumiaqtuqatauyut ilauletiklu timiqutigiayit katimayiit ilitaqhimayut uumanit uqaqtauviptiknit Katimayiingit katimayiit. Ukuat:

- Tunngavitkut
- Nunavutmi Inuinnait Timiqutigiayit
- Kavamatkut Nunavutmit
- Inuinnait Iltquhinik Tutqumaviuyuq
- Havakvinga Uqauhiitigut Kamisinauyuq
- Atlat ilitariyauyut Inuinnait uqauhingit ayuittiaqtut

Niruaqtauyut inuinnait ihivriuqtauniaqtuq tikkuaqtauhimayut kavamatkut Nunavutmit unalu Tunngavitkut ilitariyauyut. Una katimayiit ihumagiayaukhauyuq akhuerutingit tikkuaqtauhimayut tapkuat havaariya allatqiit uqauhingit unalu ilauletiklu atauhirmikluuniit inirnikhait atauhirmiklu inuulramiinik.

Una havavik pitquyauyut tamna Uqauhiitigut Kamisinauyuq Nunavutmut, munariyukhaq

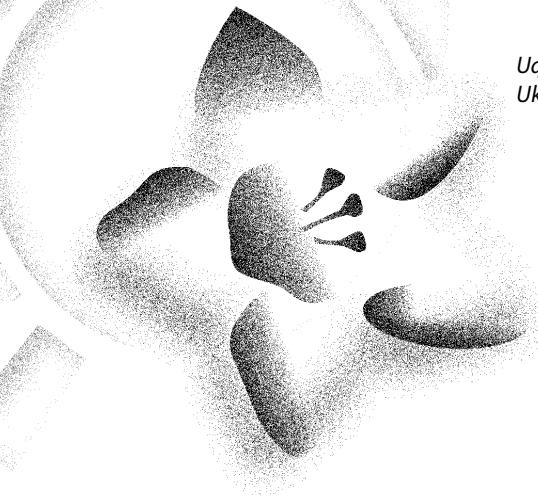
Ilitariyauyut Uqauhiingit Maligaq, tuniyauyukhaq ilauyukhaq niruaqtauhimaittumik ilauyukhaq Timiqutauyumi. Tamna Uqauhiitigut Kamisinauyuq havaariyaqtaa Ighivautalik Timiqutauyumit hivullirmi ighivautalik inuk piliiqtaaqtuq ukunani tikkuaqtauhimayut katimayiit.

Hivulliuyut maligait angiqtukhaugaluaq piyunnaqtunik Ighivautalikmut munarigiami ilaugaangat havaangitlu atlat katimayiit himmirlugitlu tikkuaqtauyut atlanik himmiqtauqaqqat.

Tapkuat tikkuaqtauyut katimayiit ilauniaqtut pingahunik ukiunik. Hivulliuyut tikkuaqtauyut piyukhaugaluaat pingahunik ukiunik nampanganut katimayiinut, tallimaniktauq aippanganut, talvuuna nutaanguqtirinik katimayiuyutnut pipkailimaittuq atautikut qakugunnuaq. Taimaatut pigiami ilauyunik talvuuna nutaanik piliqqata ilauyukhanik.

Kitkutliqaak piumagumik atjikutaanik makpiraamik piliurninganik Inuinnait Uqauhitigut Piyunnarninganik, tamna *Inuit Uqauhia Tammaqtailiniq Maliganga*, allangurhimayurlu *Ilitariyauq Uqauhiitugut Maliganga* hivayainnarialik havavikput.

Atuquyauyut

Uumani ukiumi Havakvinga Uqauhiliqiyikkut Kamisinanga akhurutigiliqtaa hulilukaarningit piliurninganik nutaaq uqauhiq maligaitganik nunavunmi piliurninganiklu havaangit Inuit Uqauhia Piyunnarningit.

Tamainnit huli, akhurhuta pitquyavut Nunavut Kavamangat havakhimaaqtukhat piliurninganut nutaaq Nunavutmi piliurhimayuq *Ilitariyauyuq Uqauhiitigut Maligangit* unalu *Inuit Uqauhia Tammaqtailiniq Maliganga*. Piliurninga Inuit Uqauhia Piyunnarninga ihariagiayuq, amihumik, pipkaininga akhurutinga Inuinnait uqauhingitnik. Tatja ayuirhaiyukhaq tutquqtirilunilu uqauhingitnik pitjutingit inirniptiknit. Tatja piyakhavut inuulramiivut kangirhiyukhat aliagilunilu atahuinnaqtaq uqauhinikkut pitquhinikkutlu ilitquhivut. Akhuuquyavut Nunavunmiut hivuliqtingit akhuuquplugit piyakhangit piliriami nutaami maligainnik himmautikhani qilaminuaq.

Havaakhaq 2005mit-2006mut

Nunamikni Hulilukaarniit Uqaqtakhangitlu

Qakugunnuaq, Uqauhiitigut Kamisinaup hivulliqpaanga tikinnahuaqtanga hakugiktininganik Havakviup nunallaanut havaqatigikninganik. Ihumaaluutingit Nunavummiut uqauhiitigut ihumaalutigiyangit tuhaqtauyukhat. Amigaittut Nunavummiut ihuariyangit uqariamikni ayurnaqtunik ihumaalutigiyangit inuknut. Uqauhiitigut Kamisinaup naunairumayuq Nunavummiut tamainnit Nunavunmi ayuiqtukhat uqauhiitigut ihumaalutigiyangitnik uqarlutiklu ayurhautingit inmikkutlu ilihimaningitnik.

Talvuuna, Havakviup aquiqattarluni upalungaiyaliqtuq. Ukiuq nunngutpat, Uqauhiitigut Kamisinaup havaktingitlu pulaarumayut tamainnut nunallaanut Nunavunmit tingmilutiklu amigaittunut nunallaanut manivut tingmitjutigiyautaarumi. Hivulliutigiyakhaq hakugiktiliurluni nunallaani katimaqatinik Kitikmiunut, talvani Inuit uqauhia tammaqpallialiqtuq. Inuinait Kitikmiuni piyukhaugaluit uqaqatigikluni qanuritaakkhananik qinirhialutiklu ihuarhaitjutimik qilaminnuaq.

Uqauhiitigut Maligaliurniq

Havakvinga Uqauhiliqiyikkut Kamisina ikayurhimaarniaqtuq piliurninganik uqaqtauninganiklu atuqtut nutaamut uqauhiitigut maligaliurnanganik Nunavunmi,

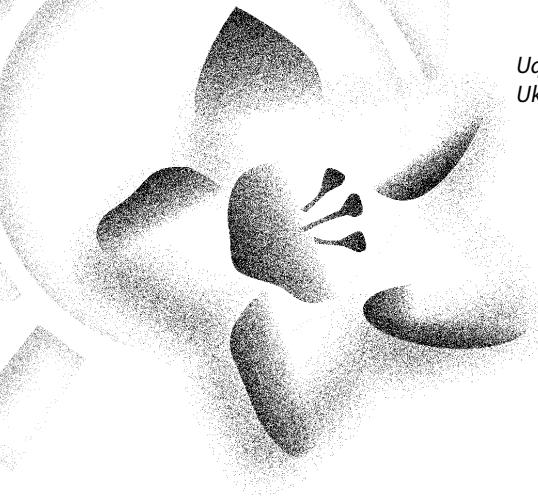
uuminngalu *Ilitariyauyut Uqauhiitigut Maligangit* piumayauninganiklu *Inuit Uqauhia Tammaqtailiniq Maligaq*. Havakvinga ilauhimmaarniaqtuq Uqauhiitigut Maligaliurniq Pilluaqtainik Katimayiingitnut katimayiiniklu Kavamatkutnit Tunngavitkutnitlu.

Atuquyauyut Hulilukaarniit

Uumungalu taiguagaptiknut, piliurniaqtugut qaritauyakkut taiguagakhat pitquvlugit nakuuyunik uqauhiitigut havauhingit pigiami Nunavunmi. Una atauhirmi ukiumi taiguagakhaq naunairniaqtaa uqauhiitigut pihimayuq hulilukaarniit tamainni kanatap kavamangani, allanitlu kanatap havakviangani, sikuurviini, nunamikniklu timiqutigiyauyut. Tamna taiguagakhaq tuniyauniqtuq qaritauyakkut Qablunaatitut, Inuktitut Inuinnaqtun titirarhimalutik tamainnut ikayuqtut kitkutnulliqaak taiguarumayullu. Una titiraq piinarialik piumayaugumi qaritakkut.

Angikliuyuurhimaarniaqtavutlu allatqiik uqauhiitigut pitjutingit piinarialgit qaritauyaptikni. Ilaniaqtavutlu Inuktitut Inuinnaqtun tainiit makpiraanga qaritauyaptiknut, ilaani piliqpakkapta piumayamiknik inuit hilaryuami naunairumayunik Inuit uqauhia. Pinahuaqtavutlu piliurninganik inuulramiit pitjutinginanit. Talvannga iqarniaqtuq naunaitkutamik hilaryuamit inuulramiit havauhinik, naunaitkutaniklu uqauhiitigut ihumaalutigiyangitnik inuulramiit, unalu ihumagiayarniitlu nakuuyunik atuqtakhangit inuulramiit Nunavunmiut atuqtinalirlugit tammaqtaililugitlu Inuit uqauhia.

Piqatigiiklugu Tautuktuuyaqtavut

Atuinnalirhimiyaanganik Inuit uqauhia piniaqtut akhuurutauyunit Nunavut Kavamanganit Nunavunmiunitlu. Inuit havaktukhat pihimaquplugit Inuit uqauhia hivumut inuurhirmiknit ilihapkailugit nutaqqangit iliharlutiklu inirniriitivilutik. Ikayurli ilannaqqut, ilavut, nuatqativutlu akhuurutigiyangitnik aturninga Inuit uqauhia havavikmi aihimavlutiklu.

Kavamtkut akhuurlutik havaktukhagaluat tunigiami uqauhiitigut ihariagiyauyut nutaqqanut ayuirhainiq Inuit uqauhia inirnimutlu ayuirhaffaaliqtukhaq uqauhimiknik qakugulikaak. Nunavut Kavamanga akhut havaktukhaugaluarlu piliuriami napatjutingit ihariagiyauyut ikayuutaugiami tamainnut atuqtauliqininga Inuit uqauhia kavamatkut havaviani nanminiqaqtuniluuniit nunavunmi. Una napatjutigiyauyuq ilaulyukharlu Inuit Uqauhia Piyunnarninganik munaritaqaqtamiknik uqauhiitigut taigualiurninga tammaqtailinganik piliurninaniklu ukuatlu pihimmaariami numiktirinikkut uqauhiiliqinikkut havaangitnut.

Inuit uqauhia naamagiami, Nunavummiut havaqatigiiktukhat atuqtigarvigelugulu ilihimattiarniq piqatigiiklutik. Kavamatkut tuniyukhaugaluaq akhuurutauyut pitjutingit uqauhiitigut pihimayut ayuirhainingat. Akhuuquyauyukharlu, inuulramiit Nunavunmi akhuurlutik piqatigiiktakharaluangat inirniriit Nunavunmiut. Tamapta ikayuqtauniaqtugut pitquhivut uqauhiliqivutlu ilitquhinga atuqtaulirhimaarumi inuulramiiptiknit.

Uqauhiliqiyikkut Kamisina havaktingitlu akhuurhutik tuhaqtipkaigiami akhuuqtut pipkaigumik hapkuat uqaqtakhat Nunavummiut Kavamatkutnuthu. Akhuuqtugut pigiami inuknut naunaipkaininganik uqauhiitigut ihumaalutigiyauyunik akhuuqtugutlu pipkaitjutigiami inuulramiit nunavunmiunut. Huliliqinivut 2005mit-06mut atuqtauyakhayut pigiami hapkuat tikinnahuaqtavut.

MANIIT ATUGAKHAT NAUNAITKUTINGIT UUMANI

Maatsi 31mit, 2005

**Maniit Atugakhat ukiunga
2004mit-2005mut**

Naittut	Maniit Atugakhat	Aturhimayut	Atuqtukhat	Avaliiquaq
Havaaqaqtut	413,000.00	330,742.73	22,000.00	82,257.27
Akiliuhiangit				
Havakaffuktut		1723.05		(1723.05)
Akiliuhiangit				
Ukuat atautimut	413,000.00	332,465.78		80,534.22
Tingmitjutait	40,000.00	34,124.91		5857.09
Havakviup	40,000.00	62,185.04		(22,185.04)
Niuvirhimayait	10,000.00	39,767.95		(29,767.95)
Pauwatuutiniq	-	3009.35		(3009.35)
Kaantraktautingit	60,000.00	59,805.12		194.88
Akiliqtakhait	5,000.00	3243.05		1756.95
Akiliqtangitlu				
Atlat akiliqtauyut	5,000.00	5703.05		(703.05)
Piqutit	5,000.00	-		5000.00
Qaritauyap	5,000.00	27,808.13		(22,808.13)
naamatjutingit Pilir- itjutingitlu				
Ukuat Atautimut	170,000.00	235,664.60		(65,664.60)
Atautimut	583,000.00	568,130.38		14,869.62

Uqauhilirinirmut Havagvik Nunavunmi
Ukiumi Titiraqtangit 2004- 2005

